

EENE BELEGERING DER POOLSTREEK.

Reeds sedert een drietal eeuwen houdt een vraagstuk de gemoederen van velen bezig, van mannen der praktijk, wien het in de eerste plaats om voordeel te doen is, en van mannen der wetenschap, voor wie kennis het hoogste goed is: het vraagstuk namelijk aangaande de gesteldheid der landen en zeeën die rondom de Noordpool gelegen zijn. Terwijl overal elders de vroeger witte plekken op de kaarten van verschillende gedeelten der aarde zich meer en meer vullen, moet nog een tamelijk groot segment, dat waarvan de noordpool het middelpunt is, in ongerepten staat blijven. En toch weet elk onzer lezers hoe vele tochten ondernomen zijn, door Engelschen en Amerikanen, door Zweden en Denen, door Russen, Duitschers en Oostenrijkers, en ook door ons Hollanders, met geen ander doel dan om de kennis van dit segment uit te breiden. Wel is waar zijn die tochten geenszins vruchteloos geweest. Men weet thans veel meer van de geheimzinnige poolstreek dan toen onze HEEMSKERK en BARENDZ. daarheen togen, om de noord-oostelijke doorvaart te zoeken, den weg rondom noordelijk Europa en Azië naar den Stillen Oceaan, dien het eerst in onzen tijd aan NORDENSKJÖLT en zijne moedige metgezellen gelukt is te ontdekken. Met elke nieuwe expeditie, zelfs ook met eene op zoo bescheiden schaal ondernomen als die met onze Willem Barentz, is onze kennis in meerdere of mindere mate vermeerderd, maar toch niet zoo snel dat niet ernstig overwogen mag worden of er niet nog een andere weg met hoop op goed gevolg kan worden ingeslagen om het gestelde doel te bereiken.

Wanneer een generaal in een vijandelijk land op eene vesting stuit, dan zal hij wellicht beproeven door een snellen marsch en onverhoedschen aanval deze op het een of ander minder goed bewaakt punt binnen te dringen. Gelukt de eerste aanval niet, dan beproeft hij met

grooter macht een tweeden of derden, maar worden zijne bestormingen telkens afgeslagen, dan slaat hij rondom de vesting een geregeld beleg. In den regel zullen dan geduld en volharding met meer zekerheid door de eindelijke overwinning worden bekroond, dan alleen dapperheid en geweld!

Welnu, in het wezen der zaak, komt hetgeen voor een drietal jaren werd voorgesteld door den helaas sedert overleden kapitein WEYPRECHT, — denzelfden die met luitenant PAYER de merkwaardige reis op de Tegethoff deed, waarop het Franz-Josephland werd ontdekt — op zulk eene belegering der poolstreek neer.

Reeds vroeger had onze hoog verdienstelijke BUYS BALLOT de wenschelijkheid uitgesproken der oprichting van eenige meteorologische stations benoorden den poolcirkel. Daar toch vooral moet men de wisselende invloeden zoeken waardoor het weder op onze breedten telkens verandert. Wil men eenmaal met meerdere zekerheid dan tot nu toe bestaat, die veranderingen leeren voorspellen, dan moet door geregelde waarnemingen de nauwkeurige kennis der klimatologische gesteldheid der poolstreken vooraf gaan. Alle waarnemingen, tot dusver op reizen verricht, leeren slechts hoe op een zeker oogenblik op een bepaald punt de toestand aldaar was. Zij zijn geïsoleerde feiten, meer niet. Zullen deze feiten waarde voor de wetenschap verkrijgen, zoodat men er hoogere gevolgtrekkingen uit kan afleiden, dan moeten vele waarnemingen langs of althans nabij een geheel breedtecirkel rondom de pool gelijktijdig worden gedaan. De latere vergelijking dier waarnemingen onderling en met die op lagere breedten kan dan, mits lang genoeg voortgezet, den samenhang der verschijnselen in onzen dampkring op onderscheiden plaatsen in dien gordel en hun oorzakelijk verband allens beter en beter doen kennen, totdat eindelijk de tijd gekomen zal zijn waarin met betrekkelijke zekerheid zich daaruit voorspellingen laten afleiden, mits de gedane gelijktijdige waarnemingen langs telegraafdraden naar eenige weinige centraalstations kunnen worden overgesend. Zonder eenigen twijfel zal die tijd eenmaal komen, zoodra de behoefte aan zulke methodisch verrichte waarnemingen meer algemeen erkend is.

Het door WEYPRECHT voorgestelde plan beoogt intusschen nog een ander meer nabijliggend doel. Hij wil zulke stations namelijk in de eerste plaats doen dienen als zoovele vooruitgeschoven wachtposten, om van daar uit de pool te bestoken. Elk weet dat het voornamelijk het ijs is, dat een slagboom opwerpt tegen het noordelijker doordrin-

gen der schepen die ter poolvaart gaan, maar tevens is het genoeg bekend, hoe wisselend ten dien aanzien de toestand van hetzelfde gedeelte der noordelijke IJzee is, wanneer men het eene jaar bij het andere vergelijkt. Alleen nauwgezette waarnemingen van al de verschijnselen in den dampkring en in de zee, welke daarop invloed uitoefenen, kunnen daarvan rekenschap geven. Zoo zal men allengs de regelen leeren kennen waaraan men zich te houden heeft, om met hoop op goed gevolg de richting in te slaan, waarin men verwachten mag op het minste en het zwakste ijs te stooten en zoo eene diepere insnijding in het tot dusver onbekende gebied te maken. Gelukt dit, dan kunnen de wachtposten weder verder vooruitgeschoven worden, totdat eindelijk, zij het ook in een ver verschiet, de poolvesting gedwongen wordt te bukken voor de welberaamde en met vastberadenheid volgehouden pogingen harer belegeraars en het poolvraagstuk, dat nu zooveel bezig houdt, opgehouden heeft te bestaan.

Natuurlijk mag men niet verwachten, dat eene enkele natie zich met de oplossing van dit vraagstuk langs dien weg, waarbij de geheele beschaafde wereld belang heeft, zal belasten. Niet alleen toch zijn de kosten van het oprichten en althans gedurende eenige jaren in stand houden dier stations aanmerkelijk, maar het staat zelfs te vreezen dat het getal van genoegzaam kundige, geoefende en energieke mannen, die den moed hebben een geruimen tijd te leven in zoo onherbergzame oorden, als die zijn waar de stations, zullen zij nut doen, gevestigd behooren te worden, in geen enkel land groot genoeg zal zijn om deze allen te bezetten. Inderdaad, zoo ergens, dan geldt het hier een internationaal belang. Elke natie, ook de kleinere zooals de onze, moet er eene eer in stellen deel te nemen aan het gemeenschappelijk werk. Zoo heeft WEYPRECHT het ook begrepen, en evenzoo de meteorologische congressen, die zijn voorstel onderzocht, toegejuicht en nador uitgewerkt hebben. Het laatst is dit geschied in de in het vorige jaar te Bern gehouden vergadering, waar Rusland, Zweden, Noorwegen, Denemarken, Nederland, Duitschland, Oostenrijk, Engeland en Noord-Amerika vertegenwoordigd waren. Reeds zijn de rollen voorloopig en met onderling goedvinden verdeeld en een tiental punten aangewezen, waar de stations gevestigd zullen worden, allen te zamen een gordel uitmakende langs de oevers der Amerika, Europa, en Azië begrenzende IJzee. Onze landgenoot Professor BUYS BALLOT heeft gemeend bij die gelegenheid de toezegging te mogen doen — en, naar wij vertrouwen,

met volle recht — dat ook Nederland bereid zal gevonden worden, om een dier wachtposten te bezetten; Dr. SNELLEN, de verdienstelijke directeur van de meteorologische waarnemingen aan het Meteorologisch Instituut, heeft zich bereid verklaard zich aan het hoofd te stellen van de expeditie, die zich naar het aangewezen punt zal begeven om daar in 1882—83 alle voor het doel vereischte waarnemingen te doen. Het aan de zorg der Nederlandsche expeditie toebedeelde punt, waar een station bestemd is te verrijzen, zal zeer waarschijnlijk Dicksonshaven zijn, op het Dickson-eiland, dat gelegen is nabij de monding van de Jenissei, een dier groote Siberische rivieren, welke zich in de IJzsee uitstorten en voorzeker bestemd zijn in volgende tijden tot handelswegen te worden, waarlangs de uitwisseling der producten van noordelijk Azië ter eene en van die van Europa en Amerika ter andere zijde zal plaats hebben. Dicksonshaven is derhalve een ook uit een commercieel oogpunt zeer gewichtig station, dat eenmaal tot stapelplaats zal worden der waren die uit Europa naar de Siberische binnenlanden en van daar naar China zullen verzonden worden. Volgens NORDENSKJÖLD die, na Noorwegen den 25sten Juli 1878 met de Vega verlaten te hebben, reeds den 6den Augustus te Dicksonshaven aankwam, dus na een tocht van slechts twaalf dagen, is de haven zeer veilig gelegen en kunnen schepen van vrij grooten diepgang daar ankeren.

Alles is derhalve gunstig om ook ons vaderland op eervolle wijze aan de gezamenlijk te ondernemen taak deel te doen nemen. Alleen in één ding is nog niet op voldoende wijze voorzien, namelijk in de middelen om de uit den aard der zaak zeer aanmerkelijke kosten der expeditie te bestrijden. Voorzeker mag men verwachten dat in dit geval onze regeering en de vertegenwoordigers der natie bereid zullen gevonden worden met de hun ten dienste staande middelen te hulp te komen, maar beiden zullen zich daartoe des te eer geneigd betoonen, naarmate de natie zelve door ruime bijdragen toont dat zij de uitvoering der beraamde plannen als wenschelijk erkent, omdat Nederland niet ontbreken mag daar waar een groot internationaal vraagstuk op eene beantwoording wacht, die slechts door eene vereeniging van krachten kan gegeven worden.

Daarom landgenooten! vooral gij onder hen, die ruim met tijdelijke middelen gezegend zijt, — zoo gij al niet het voorbeeld mocht kunnen of willen volgen van den heer L. O. SMITH te Stockholm, die aanbod de Zweedsche, en graaf WILCZEK die aanbod de Oostenrijk-

sche expeditie uit eigen middelen te bekostigen, — toont ten minste door uwe bijdrage dat gij de eer en waardigheid van ons vaderland mede wilt helpen handhaven.

Zendt de door u voor dit doel bestemde gelden hetzij rechtstreeks aan Professor C. H. D. BUYS BALLOT te Utrecht of aan een der leden van de Redactie van het Album der Natuur, die zich gaarne voor de ontvangst en verdere verzending beschikbaar stellen.

HG.